

Alemanya perd essència

Tardor: el temps que prepara la mort de l'època fèrtil, el temps que anuncia irremediablement la gèlida quietud de l'hivern. Del "patriarca": 14 anys ininterromputs en el poder, revifat més d'una vegada de les seves pròpies cendres, però que ara —fins i tot malalt, segons alguns, de càncer de pròstata— s'ha quedat sense més mocadors de colors per treure de la vareta màgica. De moment, perquè com a bon corredor de fons que és, sap que la victòria només s'obté en els últims metres.

Però la d'ara és la cursa més difícil de la seva llarga trajectòria política: 4.700.000 aturats, un dèficit fiscal (2,9%) que llisca perillosament la nota límit (3%) per aprovar l'examen de Maastricht i classificar-se per a l'euro i la factura econòmica d'una operació política de gran envergadura probablement massa accelerada —la reunificació alemanya— ara molt difícil de suportar.

Però més enllà del que mostra la fotografia del moment, de la instantània dolorosa de xifres d'atur de població activa no viscudes a Alemanya des de l'època de l'ascensió de Hitler al poder, Alemanya sembla viure una rigorosa crisi de model, les conseqüències de la qual no només són imprevisibles per al propi país, sinó també per a tot Europa.

El consens sobre "el capitalisme real" instaurat per la socialdemocràcia i pels sindicats alemanys sembla haver-se trencat definitivament. Després de catorze anys de tolerància del model, la dreta, pressionada ara fins al límit per una patronal pujada en l'ona de la globalització i fervent idòlatra de la supremacia i del dictat del capital financer, vol desmuntar allò que ha estat la mateixa essència de la República Federal.

"Treballar dur, negociar honradament, repartir correctament." Aquesta era la divisa sorgida durant els anys 50 —arran d'una llarguíssima vaga (16 setmanes) dels treballadors metal·lúrgics en defensa del seu salari en cas de malaltia —que ha marcat la història de l'Alemanya posterior a la Segona Guerra Mundial. Era la traducció sindical del programa de Bad Godesberg,

amb el qual el Partit Socialdemòcrata acceptava "el capitalisme real" imposant-li normes. Arran d'aquest pacte històric, els sindicats, presents en els anomenats consells d'empresa, passaven a cogestionar qualsevol decisió que afectés la massa treballadora: temps de treball, salaris, jubilacions...

La passada tardor, el govern de Helmut Kohl va decidir unilateralment reduir del 100% al 80% el percentatge del salari lliurat per les empreses als treballadors en cas de malaltia. Probablement, només essent alemany

es pot entendre l'abast d'aquesta mesura, rebuda com un ultratge per una classe treballadora acostumada a fer molts sacrificis fins i tot recomanats pels seus propis sindicats de classe. L'element que va desencadenar l'enorme moviment de protesta de la tardor no va ser tant el percentatge de reducció de la baixa laboral com la ruptura històrica del consens social. I més enllà: l'encertada presumpció que quedaven més coses en la cartera. No s'han fet esperar: Olaf Henkel, president de la patronal, preconitza públicament la supressió de l'estatut dels treballadors; la premsa més marcadament neoliberal qualifica ara els sindicats de "pre-democràtics" i la necessitat de protecció dels treballadors, la titlla de "nacionalista" i preconitza la liberalització sense condicions; Kohl s'ha afegit al seguici acusador qualificant els treballadors de "fenicis", i diversos empresaris que ja disposen de seccions comercials i productives al Tercer Món reclamen "sous com a l'Índia".

Aquest és el preu de l'actual disseny de Maastricht?, es pregunten ja molts treballadors alemanys; la *dimonització* del treballador com a excusa per a una nova acumulació incontrolada de capital no redistribuït? Des de l'esquerra sorgeixen nous arguments d'anàlisi: noves formes de participació dels treballadors en el capital, la taxació de l'especulació, una distribució dels béns de consum més conforme a les exigències del futur, redistribució radical del treball... La societat civil alemanya —i l'europea?— se sent tocada en la seva línia de flotació i comença a reaccionar. ■

EDUARD SANJUAN

"Els analistes alemanys ja han definit, amb una referència literària directa, la profunda crisi que passa el país, personificada en la figura del seu canceller Helmut Kohl: 'la tardor del patriarca'."